

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Υπό το φως της προστασίας της μητρότητας και της διατήρησης του θεσμού της οικογένειας ο νομοθέτης προέβη στην υιοθέτηση ειδικών ρυθμίσεων - με τη μορφή δικαιωμάτων και κυρίως αδειών, αλλά και επιδομάτων σε συνδυασμό με την προστασία κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης από καταγγελία της σύμβασης εργασίας της εργαζομένης με σκοπό την παραμονή της μητέρας για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στη διάθεση του νεογέννητου βρέφους της- μέρος από τις οποίες θα εξετάσουμε περιληπτικά στο παρόν άρθρο.

➤ **ΑΔΕΙΑ ΤΟΚΕΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΧΕΙΑΣ**

Σύμφωνα με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας της 23.5.2000 (άρθ. 7) οι γυναίκες που απασχολούνται σε οποιονδήποτε εργοδότη όλης της χώρας με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου δικαιούνται να λάβουν, αφού προσκομίσουν στον εργοδότη πιστοποιητικό ιατρού που βεβαιώνει την πιθανή ημέρα τοκετού, άδεια συνολικής διάρκειας δεκαεπτά (17) εβδομάδων από τις οποίες οκτώ (8) εβδομάδες χορηγούνται υποχρεωτικά πριν την πιθανή ημερομηνία τοκετού (άδεια τοκετού), ενώ οι υπόλοιπες εννέα (9) εβδομάδες μετά τον τοκετό (άδεια λοχείας). Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο, το υπόλοιπο της αδειάς χορηγείται μετά τον τοκετό – μέχρι να συμπληρωθούν 17 εβδομάδες – ενώ αν ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, η άδεια παρατείνεται μέχρι την πραγματοποίηση του τοκετού

χωρίς η παράταση αυτή να οδηγεί σε αντίστοιχη μείωση του χρόνου της άδειας λοχείας.¹ Κατά το χρονικό αυτό διάστημα της απουσίας λόγω κυοφορίας, τοκετού και λοχείας οι γυναίκες θεωρούνται ότι βρίσκονται σε άδεια από νόμιμο κώλυμα και ως εκ τούτου δικαιούνται να λάβουν τις αποδοχές τους από τον εργοδότη πλέον επιδόματος μητρότητας, που δικαιούνται από τον ΕΦΚΑ και συμπληρωματικών παροχών μητρότητας από τον ΟΑΕΔ.

➤ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Το μεταγενέθλιο τμήμα της άδειας μητρότητας που ορίζεται στο άρθρ. 7 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας του 1993, αλλά και της αντίστοιχης του 2000 μαζί με όλες τις αποδοχές και επιδόματα που συνδέονται με αυτήν – εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του φορέα ασφάλισής τους – δικαιούνται τόσο η τεκμαιρόμενη μητέρα που αποκτά τέκνο με τη διαδικασία της παρένθετης μητρότητας (άρθρ. 1464 ΑΚ) όσο και η εργαζόμενη που υιοθετεί τέκνο, από την ένταξη του παιδιού στην οικογένεια και έως την ηλικία των 8 ετών (άρθρ. 34 του ν. 4808/ 2021)

➤ ΑΔΕΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΤΕΚΝΟΥ

Η άδεια αυτή χορηγείται² για τη φροντίδα του παιδιού (κυρίως για το θηλασμό αλλά και τις υπόλοιπες αυξημένες φροντίδες της ανατροφής του παιδιού) για χρονικό διάστημα 30 μηνών ³από τη λήξη της άδειας μητρότητας ή της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας (άρθρ. 36) ή της γονικής άδειας (άρθρ. 28) ως **μειωμένο ωράριο**, με την έννοια ότι ο γονέας που κάνει χρήση του δικαιώματος αυτού δικαιούται είτε να προσέρχεται κατά μία ώρα αργότερα είτε να αποχωρεί κατά μία ώρα νωρίτερα από την εργασία είτε να τη διακόπτει κατά μία ώρα ημερησίως, σύμφωνα με την αίτησή του. Εναλλακτικά και έπειτα από συμφωνία των μερών, το μειωμένο ωράριο μπορεί να χορηγείται ως 1) **μειωμένο ωράριο κατά 2 ώρες ημερησίως** για τους πρώτους δώδεκα μήνες και **κατά μία ώρα ημερησίως** για τους επόμενους 6 μήνες 2) **πλήρεις ημέρες άδειας**, που κατανέμονται σε εβδομαδιαία βάση αντίστοιχου συνολικού αριθμού ωρών μέσα στο χρονικό διάστημα στο οποίο ο/η εργαζόμενος/η δικαιούται μειωμένο ωράριο για τη φροντίδα του παιδιού 3) **ισόχρονη συνεχόμενη άδεια** που χορηγείται εφάπαξ ή τμηματικά μέσα στο ως άνω χρονικό διάστημα 4) **με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συμφωνούν τα μέρη** (άρθρ. 37 του ν. 4808/21). ⁴Την άδεια αυτή δικαιούνται να λάβουν και οι θετοί και ανάδοχοι γονείς από την ένταξη του παιδιού στην οικογένεια και εφόσον το τέκνο δεν έχει συμπληρώσει την ηλικία των 8 ετών, ενώ σε περίπτωση διαζυγίου ή διάστασης ή γέννησης του τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια αυτή λαμβάνει ο εργαζόμενος γονέας που έχει την επιμέλεια του τέκνου, εκτός αν συμφωνήσουν διαφορετικά.

¹ Την άδεια λοχείας δικαιούται και η μητέρα της οποίας το τέκνο πέθανε μετά τον τοκετό ή γεννήθηκε νεκρό

² Η άδεια αυτή χορηγείται και σε εργαζόμενες με μερική απασχόληση και είναι άδεια με αποδοχές

³ Η άδεια αυτή χορηγείται σε εργαζόμενους γονείς και όχι μόνο σε μητέρες ανεξάρτητα από το είδος της δραστηριότητας του άλλου γονέα, ακόμη και αν ο άλλος γονέας δεν εργάζεται

⁴ Σε περίπτωση περιέλευσης της τεκούσας σε εγκυμοσύνη, διακόπτεται το μειωμένο ωράριο και επαναχορηγείται για το νέο πλέον τέκνο μετά από τη λήξη της νέας λοχείας.

➤ **ΕΙΔΙΚΗ ΑΔΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ**

Οι εργαζόμενες μητέρες που είναι ασφαλισμένες στον ΕΦΚΑ και απασχολούνται σε επιχειρήσεις με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με μερική ή πλήρη απασχόληση, δικαιούνται (άρθ. 142 του ν. 3655/08 όπως ερμηνεύτηκε με το άρθ. 36 παρ.2 του ν. 3996/11) μετά από αίτησή τους στον εργοδότη την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας **διάρκειας 6 μηνών**. Η άδεια αυτή χορηγείται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας (τοκετού-λοχείας), της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο αδείας, καθώς και στις εργαζόμενες, που μετά από τα ανωτέρω διαστήματα κάνουν χρήση της ετήσιας κανονικής άδειας (εφόσον είναι απαραίτητο με βάση τις προθεσμίες για τη χορήγησή της). Εάν η εργαζόμενη μητέρα δεν κάνει χρήση της ισόχρονης προς τη διάρκεια του μειωμένου ωραρίου αδείας, τότε δικαιούται να λάβει την εξάμηνη άδεια αμέσως μετά από τη λήξη της άδειας λοχείας, στη συνέχεια δε να λάβει και το μειωμένο ωράριο για τον υπόλοιπο μέχρι τους 30 μήνες από τη λήξη της λοχείας χρόνο.⁵

➤ **ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ**

Κάθε εργαζόμενος γονέας έχει ατομικό και αμεταβίβαστο δικαίωμα γονικής άδειας για την ανατροφή του παιδιού, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών, την οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει συνεχόμενα ή τμηματικά, μέχρι το παιδί να συμπληρώσει την ηλικία των οκτώ (8) ετών, ενώ για τη χορήγησή της, ο εργαζόμενος γονέας πρέπει να έχει συμπληρώσει ένα (1) έτος συνεχόμενης ή με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στον ίδιο εργοδότη(άρθ. 28 του ν. 4808/21)

➤ **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΑΠΟΛΥΣΗΣ**

Είναι απαγορευμένη η καταγγελία της σύμβασης εργασίας της εργαζομένης από τον εργοδότη της τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσο και για χρονικό διάστημα 18 μηνών μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο, λόγω ασθένειας που οφείλεται στην κύηση ή τον τοκετό, εκτός αν υπάρχει σπουδαίος λόγος για καταγγελία της σύμβασης⁶ (άρθ. 48 παρ.4 του ν. 4808/21).

➤ **ΕΥΕΛΙΚΤΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Η μητέρα- αλλά και κάθε εργαζόμενος γονέας – παιδιού ηλικίας έως 12 ετών δικαιούται να ζητά ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, όπως τηλεργασία, ευέλικτο ωράριο εργασίας ή μερική απασχόληση, αφού έχει συμπληρώσει έξι μήνες συνεχόμενης ή με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στον ίδιο εργοδότη (άρθ. 31 του ν. 4808/21).⁷

Ελεονώρα Αναγνώστου

Δικηγόρος

D.E.A. Droit Economique et Social

Université Paris IX – Dauphine

⁵ Η άδεια αυτή προβλέπεται για την τεκούσα μητέρα (και όχι τον πατέρα) και για τέκνο που δεν απεβίωσε.

⁶ Ως σπουδαίος λόγος δεν μπορεί να θεωρηθεί ενδεχόμενη μείωση της απόδοσης στην εργασία της εγκύου, που οφείλεται στην εγκυμοσύνη ή στις οικογενειακές υποχρεώσεις του εργαζόμενου γονέα.

⁷ Στο πλαίσιο της βοήθειας για την **προετοιμασία της μητρότητας** προβλέπεται: α) **άδεια για υποβολή σε ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (επτά (7) ημερών με αποδοχές)** και β) **άδεια προγεννητικών εξετάσεων**.